

ទីស្តីការប្រធានរដ្ឋ

លេខ ០២ ក.ច

ក្រឹត្យ-ច្បាប់

ស្តីពីការផ្ដន្ទាទោសក្បត់បដិវត្តន៍ និងបណ្ដាទោសប្រព្រឹត្តបទល្មើសផ្សេងៗទៀត

ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្ត

ផ្អែកលើការកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ដែលបានចែងក្នុងសេចក្ដីប្រកាសថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩

តាមសំណើរបស់លោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងលោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ

សម្រេចចេញក្រឹត្យ-ច្បាប់

ប្រការ ១ ត្រូវរកឲ្យឃើញជាបន្ទាន់ ហើយជំនះឲ្យបានតឹងរឹង និងប្រកបដោយយុត្តិធម៌ចំពោះជនទាំងឡាយ ណាដែលប្រព្រឹត្តអំពើបំពានលើរបបនយោបាយ សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច លើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈលើរូបរាងកាយ និងផលប្រយោជន៍សមហេតុ សមផលផ្សេងៗរបស់រដ្ឋ ។

ប្រការ ២ គោលការណ៍ នៃការផ្ដន្ទាទោសគឺ ៖

- ផ្ដន្ទាទោសតឹងរឹង ចំពោះជនណាដែលជាមេឆ្កែមគំនិត ជាមេខ្លោង ដឹកនាំ ជាអ្នកមានឧបាយកលគ្រោះថ្នាក់ មានកលល្បិចសកម្មភាពយោរយៅព្រៃផ្សៃ និង មានឥរិយាបថចេសរឹងរូសប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍ ។

- អនុគ្រោះត្រាប្រណីចំពោះជនណាដែលត្រូវពួកក្បត់បដិវត្តន៍វាបោកបញ្ឆោត វាបង្ខំអោយបម្រើអំពើក្បត់លើកលែង ទោស អត់ឱនទណ្ឌកម្ម ឬសម្រាលទណ្ឌកម្មឱ្យជនទាំងឡាយ ដែលចេញមកសារភាពផ្ទាល់នឹងអង្គការបដិវត្ត ហើយ ចេះភ្ញាក់រលឹកខំកែខ្លួនដោយស្មោះ ព្រមទាំងបានរាយការណ៍វែកមុខពួកក្បត់របស់ខ្លួន ខិតខំបម្រើបដិវត្តនិងបង្កើត ស្នាដៃលុបលាងទោសរបស់ខ្លួន។

ប្រការ ៣ ទោសក្បត់បដិវត្តន៍

ទោសក្បត់បដិវត្តន៍គឺទោសប្រឆាំងនឹងមាតុភូមិបំផ្លិចបំផ្លាញឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យ បូរណភាព ទឹកដី បំផ្លិចបំផ្លាញរដ្ឋអំណាចបដិវត្ត បំផ្លិចបំផ្លាញកិច្ចការពារប្រទេសរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

ក-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួន ១០ ឆ្នាំ ដល់ ២០ឆ្នាំ ចំពោះជនណាដែលប្រព្រឹត្តសក្បត់ជាតិ ឬ មានឧបាយកល ផ្ដល់រំលំរដ្ឋអំណាចប្រជាជនបដិវត្ត ។

ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជននោះពី ៥ ឆ្នាំ

ខ-ជនណាប្រព្រឹត្តបទចារកម្ម ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជននោះពី ៥ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ ។

គ-ជនក្បត់បដិវត្តន៍ទាំងឡាយណា ដែលមានសកម្មភាពបង្កចលាចលធ្វើវិទ្ធិសាស្ត្រ ឬ ប្រមូលកម្លាំងប្រតិ កិរិយាប្រើប្រាស់អាវុធដើម្បីប្រឆាំង និងបំផ្លិចបំផ្លាញបដិវត្ត សម្លាប់កម្មាភិបាល កងទ័ព និងប្រជាជន ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំ ខ្លួនជននោះពី ៥ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ ។

ឃ-ជនក្បត់បដិវត្តន៍ទាំងឡាយណា ដែលបំផ្លិចបំផ្លាញសម្ព័ន្ធសាមគ្គីភាពមហាជនប្រឆាំងនឹងមាតា នយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេសរបស់រដ្ឋអំណាចបដិវត្ត បំផ្លិចបំផ្លាញកិច្ចការពារប្រទេសប្រឆាំងនឹងគោល នយោបាយនានាក្នុងរដ្ឋអំណាចបដិវត្ត បំផ្លិចបំផ្លាញសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ គមនាគមន៍ កសិកម្ម និងការបង្កបង្កើនផល នានាគឺត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជននោះពី ៥ ឆ្នាំ ដល់ ១០ ឆ្នាំ។

ង-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួន ២ ឆ្នាំ ដល់ ៨ ឆ្នាំ ចំពោះជនទាំងឡាយណាដែលបានស្គាល់ច្បាស់អ្នកណាមួយជាជនក្បត់បដិវត្តន៍ហើយ ហើយនៅតែអោយវាស្នាក់នៅស្រយ ជួយលាក់បំពូន ផ្តល់អាវុធ ផ្តល់ស្បៀងអាហារ និងមធ្យោបាយអោយពួកក្បត់បដិវត្តន៍ ។

ប្រការ ៤ ក-ជនណាប្រព្រឹត្តអំពើក្បត់បដិវត្តន៍ដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុច ក.ខ.គ.ឃ នៃប្រការបី ហើយបិតនៅក្នុងមួយ ឬ ច្រើនចំណុចដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- ធ្វើសកម្មភាពក្បត់បដិវត្តន៍ មានបណ្តាញខ្សែរយៈនិងការរចាត់តាំងទំហំធំទូលាយ ។
- ឆ្លៀតយកមុខតំណែង សិទ្ធិអំណាច ឬឆ្លៀតយកទីដែលមានការប្រយុទ្ធ ដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើក្បត់បដិវត្តន៍ ។
- ប្រើកលល្បិចពិសពុល ហើយព្រៃផ្សៃ ឬក៏បង្កហេតុផលអាក្រក់ធ្ងន់ធ្ងរជាពិសេស ។
- ជនប្រព្រឹត្តអំពើក្បត់បដិវត្តន៍ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ក៏ដូចជាជនមានទោសឧក្រិដ្ឋជាច្រើនចំពោះប្រជាជនក្នុងអតីតកាលដែរ ។ ជននេះនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ២០ ឆ្នាំ ដល់អស់មួយជីវិត ឬត្រូវប្រហារជីវិត ។

ទ-ជនណាប្រព្រឹត្តទោសដែលបានកំណត់ក្នុងប្រការបី ហើយបិតក្នុងមួយឬ ច្រើនចំណុចដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ជនណាមានទោសហើយចូលខ្លួនផ្ទាល់ មកសារភាពដោយស្មោះនិងរដ្ឋាចំណេចបដិវត្ត ហើយស្មោះត្រង់ឆ្លើយរាយការណ៍ច្បាស់លាស់ ឧបាយកល សកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងបក្សពួករបស់ខ្លួនជូនរដ្ឋអំណាចបដិវត្ត មុនពេលដែលទោសរបស់ជននេះត្រូវប្រជាជនវែកមុខ ។

-ជនណាមានទោសដោយត្រូវពួកក្បត់បដិវត្តន៍បង្ខំ គម្រាមកំហែង លួងលោម បោកប្រាស់ ហើយអំពើរបស់ជននោះ ក៏ពុំទាន់បង្កអ្វីអោយខូចខាតអន្តរាយជាធំនៅឡើយ ។

-ជនមានទោស ត្រូវបានចាប់ខ្លួនមកហើយតែមុនពេលវិនិច្ឆ័យទោសជននេះបានបញ្ជាក់អោយឃើញទឹកចិត្តភ្ញាក់រឭកចេះកែខ្លួនដោយស្មោះ ហើយខិតខំបង្កើតស្នាដៃបដិវត្តលុបលាងទោសរបស់ខ្លួន ។ ជននោះនឹងត្រូវបានសម្រាលទណ្ឌកម្មអត់ឱន ឬ លើកលែងទោសឲ្យរួចខ្លួន ។

ប្រការ ៥ ទោសបំពានបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ គឺជាទ្រព្យរបស់រដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់សមូហភាពសង្គម ។

-ជនណាប្រព្រឹត្តបទល្មើសបំពានបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈត្រូវផ្ដន្ទាទោសជននោះដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- ក-ជនណាប្រព្រឹត្តអំពើចោរប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ៥ ឆ្នាំ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ ។
- ខ-ជនណាប្រព្រឹត្តអំពើបំផ្លិចបំផ្លាញកំទេចដោយចេតនាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ជននោះត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ៥ ឆ្នាំ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ ។
- គ-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ១ឆ្នាំ ដល់ ១០ ឆ្នាំ ចំពោះជនណាដែលបានឆ្លៀតយកមុខតំណែងសិទ្ធិអំណាចដើម្បីកិបកេងរឹបយកទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ដែលជននោះមានភារកិច្ចគ្រប់គ្រង និងទទួលខុសត្រូវ ។
- ឃ-ជនណាប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសច្បាប់ផ្សេងៗបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈដូចជា ចោរលួច បោកប្រាស់ ក្លែងបន្លំ កិបកេង ឆក់ប្លន់ ជននោះត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ៦ ខែ ដល់ ៧ ឆ្នាំ ។

ង-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ៦ ខែ ដល់ ៥ ឆ្នាំ ចំពោះជនណាដែលដឹងច្បាស់ថា ទ្រព្យសម្បត្តិដែលកិបកេងរឹបយកនោះជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈហើយនៅតែជួយលាក់បំពូន អោយទុកដាក់ចែកចាយបំបាត់តាង ។

-ជនណាមានទោសដូចបានកំណត់នៅចំណុច ក.ខ.គ.ឃ. ក្នុងប្រការ ៥ ហើយបង្កហេតុផលអាក្រក់ធ្ងន់ធ្ងរជាពិសេសជននោះនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ២០ ឆ្នាំ ដល់មួយជីវិត ឬ ត្រូវប្រហារជីវិត ។

ប្រការ ៦ ទោសបំពានបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ប្រទេសក្រៅ ឬ របស់អង្គការអន្តរជាតិ ។

-ជនណាបំពានបំពាន លើទ្រព្យសម្បត្តិស្របច្បាប់របស់ប្រទេសក្រៅ ឬរបស់អង្គការអន្តរជាតិ លើទឹកដីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជននោះនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមប្រការ ៥ ក្នុងក្រឹត្យ ច្បាប់នេះ ។

ប្រការ ៧ ទោសបំពានបំពានលើរូបរាងកាយ ចរិយាសម្បត្តិរបស់ប្រជាជន ត្រូវផ្ដន្ទាទោសជននោះដូចខាងក្រោមនេះ ៖

ក-ជនណាប្រព្រឹត្តអំពើសម្លាប់មនុស្សតាមវិធីណាក៏ដោយ ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជននោះពី ១០ ឆ្នាំ ដល់ ២០ ឆ្នាំ ករណីដែលមានលំអិតអាចសម្រាលទណ្ឌកម្មបានគឺ ត្រូវបានសម្រាលទណ្ឌកម្មតាមកម្រិតទោសធ្ងន់ស្រាលដែលជននោះបានប្រព្រឹត្ត។ ករណីធ្ងន់ធ្ងរផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជនមានទោសនោះដល់អស់មួយជីវិតឬកាត់ទោសប្រហារជីវិត។

ខ-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ៦ ខែ ដល់ ៥ ឆ្នាំ ចំពោះជនណាដែលបង្ករបួសស្នាមដោយចេតនាដល់អ្នកដទៃ ។ ករណីបង្កហេតុផលធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជនមានទោសនោះដល់ទៅ ១០ ឆ្នាំ ។

គ-ជនណាប្រព្រឹត្តបទចាប់ស្រ្តីភេទសពសន្ថវៈជននោះត្រូវផ្ដន្ទាទោស ឃុំខ្លួនពី ២ ឆ្នាំ ដល់ ៥ ឆ្នាំ ករណីចាប់បង្ខំនារីជំទង់សពសន្ថវៈ ឬ បង្ខំរួមប្រវេណី រួចសម្លាប់ទាំងអ្នករងគ្រោះនោះ គឺត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជនមានទោសនោះគឺ ២០ ឆ្នាំ ដល់អស់មួយជីវិត ឬ កាត់ទោសប្រហារជីវិត ។

ប្រការ ៨ ទោសបំពានបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់របស់ប្រជាជន

-ជនណាប្រព្រឹត្តបទបំពានបំពានលើទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់របស់ប្រជាជន ដូចជា អំពើចោរឬនំ ចោរលួច បង្ខំទារយកប្រាក់ បន្លំបោកប្រាស់ ឆក់ឬនំ ប្រើអំណាចរឹបយក ឬ បំផ្លិចបំផ្លាញ កំទេចទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់របស់ប្រជាជន ជននោះត្រូវផ្ដន្ទាទោស ឃុំខ្លួនពី ៦ ខែ ដល់ ៧ ឆ្នាំ ។ ករណីធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនជនមានទោសពី ៨ ឆ្នាំ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ ។

ប្រការ ៩ ទោសបំពានបំពានលើជនបរទេសត្រូវអនុវត្តតាមប្រការ ៧ និងប្រការទី ៨ នៃក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះចំពោះជនដែលបំពានបំពានលើរូបរាងកាយចរិយាសម្បត្តិ និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនបរទេសលើទឹកដីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ប្រការ ១០ ទោសស៊ីសំណូក

១-ត្រូវផ្ដន្ទាទោសឃុំខ្លួនពី ១ ឆ្នាំ ដល់ ១០ ឆ្នាំ ចំពោះជនណាដែលរៀនយកមុខតំណែងសិទ្ធិអំណាចដើម្បីទទួលសំណូក ឬ ទារយកសំណូក ។ របស់របរជាសំណូកទាំងអស់ត្រូវរឹបយក ។

២-ជនណាប្រព្រឹត្តបទប្រគល់សំណូក ឬ ធ្វើជាអ្នកកណ្តាលក្នុងបទស្តុកប៉ាន់ បានត្រូវផ្ដន្ទាទោសដូចជនទទួលសំណូក ឬ ទារយកសំណូកនេះដែរ ។

ក្នុងករណីដែលអ្នកប្រគល់សំណូកត្រូវគេបង្ខំ ហើយក្រោយពីការប្រគល់សំណូក បានទៅប្តឹងនឹងក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច អ្នកនោះឯង នឹងត្រូវបានលើកលែង អត់ខ្លិនទណ្ឌកម្មហើយ និងអោយទទួលមកវិញនូវរបស់របរជាសំណូកនោះ ។

ប្រការ ១១ ប្រសិទ្ធភាព នៃក្រឹត្យ-ច្បាប់ ។

អំពើប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាំងឡាយដែលកើតមានឡើងក្រោយថ្ងៃ ៧ មករា ១៩៧៩ រហូតមកដល់ថ្ងៃប្រកាសក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះហើយមិនទាន់បានជំនុំជម្រះគឺត្រូវចោទប្តឹងទៅតុលាការ និងជំនុំជម្រះតាមក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះ ។

ប្រការ ១២ លោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និង លោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ មានភារកិច្ចណែនាំអនុវត្តក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៨០

ជ.ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្ត

ប្រធាន

ហេង សំរិន